

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **P. M.**, zast. Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti žalovanému: **Magistrát města Havířova**, se sídlem Svornosti 2, Havířov, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 8. 2013, čj. OVV1/65067/13/VŽ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 2. 2015, čj. 22 A 92/2013 – 101,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

II. Řízení před krajským soudem

[2] Rozhodnutím ze dne 6. 8. 2013, čj. OVV1/65067/13/Vž (dále jen „rozhodnutí žalovaného“), žalovaný na základě ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o právu shromažďovacím“), zakázal shromáždění „*Protest proti kriminalitě, porušování zákonů Policií ČR, za práva všech slušných občanů této země a Protest proti porušování Listiny základních práv a svobod občanů Magistrátem města Havířova*“ oznámené stěžovatelem.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel dne 12. 8. 2013 žalobu dle části třetí, hlavy II, dílu 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), jejíž součástí byla žádost o osvobození od soudních poplatků včetně vyplněného formuláře *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*. Z tohoto formuláře vyplývá, že stěžovatel je rozvedený, není zaměstnán z důvodu nepříznivého zdravotního stavu. Stěžovatel má zhruba u 20 věřitelů dluhy, které jsou přihlášeny v probíhajícím řízení o úpadku stěžovatele.

[4] Krajský soud usnesením ze dne 22. 8. 2013, čj. 22 A 92/2013 – 14, stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal s tím, že se stěžovatel věnuje svolávání shromáždění jako své volnočasové aktivitě obdobně jako zahrádkáři, myslivci, dobrovolní hasiči a další. Toto usnesení bylo ke kasační stížnosti stěžovatele zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2014, čj. 6 As 126/2013 – 30. Krajský soud následně vyzval stěžovatele ke sdělení, zda se jeho majetkové poměry v mezidobí změnily. Podle odpovědi stěžovatele ze dne 17. 9. 2014 došlo v insolvenčním řízení k prodeji jeho nemovitého majetku v hodnotě 600 000 Kč, který postačoval k úhradě pouze malé části přihlášených pohledávek. Insolvenční správce mezitím podal žádost o zrušení konkurzu, neboť majetek stěžovatele je zcela nedostatečný pro uspokojení věřitelů. Usnesením ze dne 18. 9. 2014, čj. 22 A 92/2013 – 47, krajský soud opět nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků. Krajský soud konstatoval, že stěžovatel v prohlášení nevyplnil oddíly týkající jeho příjmu, přitom však soudu neobjasnil, z čeho hradí své základní životní potřeby. Nejvyšší správní soud i toto usnesení krajského soudu zrušil, a to rozsudkem ze dne 30. 10. 2014, čj. 7 As 209/2014 – 20, podle kterého, měl-li krajský soud uvedené pochybnosti, měl stěžovatele vyzvat k upřesnění a vysvětlení informací uvedených v prohlášení.

[5] V souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu vyzval krajský soud stěžovatele k tomu, aby sdělil výši a zdroj svého čistého příjmu, informace o osobách žijících s ním ve společné domácnosti a osobách, na které je odkázán výživou, o jejich příjmech. Dále měl stěžovatel sdělit, proč nedosahuje žádného příjmu, a svá tvrzení náležitě osvědčit. Na tuto výzvu reagoval stěžovatel podáním ze dne 11. 12. 2014, v němž uvedl, že považuje výzvu soudu za šikanózní a z toho důvodu na většinu z otázek soudu nebude reagovat. Krajský soud nemá podle stěžovatele právo se dotazovat na takové podrobnosti a vyžadovat potvrzení od ostatních osob. Sdílí společnou domácnost s J. T., z jejichž prostředků oba hradí své životní potřeby. Stěžovatel pracoval v letech 1986 – 2010 jako horník, přičemž z důvodu špatného zdravotního stavu musel této práce zanechat. Usnesením ze dne 16. 12. 2014, čj. 22 A 92/2013 – 76, krajský soud vyzval stěžovatele ke sdělení a doložení výše měsíčního příjmu jeho družky J. T.. Stěžovatel na tuto výzvu odpověděl podáním ze dne 19. 12. 2014, podle něhož výzvě soudu nevyhoví, neboť ji

pokračování

považuje za nedůvodnou. Stěžovatel nemá žádný prostředek, jak od své družky žádané informace získat. Poplatková povinnost navíc stíhá stěžovatele, nikoli jeho družku.

[6] V napadeném usnesení krajský soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků. Z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, že stěžovatel nevyhověl výzvě soudu, který proto nemá nezbytné relevantní informace o majetkových poměrech stěžovatele. Na základě této skutečnosti proto nemohl žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků vyhovět.

III. Kasační stížnost

[7] Stěžovatel napadl usnesení krajského soudu včas podanou kasační stížností, v níž namítá, že požadavky krajského soudu na informace o osobách odlišných od stěžovatele je nutno považovat za excesivní. Stěžovatel byl vyzván i ke sdělení čistého příjmu své družky, přičemž na tuto výzvu krajskému soudu sdělil, že jí nevyhoví a z jakých důvodů. Nemá možnost družku přimět, aby si požadované potvrzení o jejích příjmech pro potřeby soudního řízení o žalobě stěžovatele opatřila. Stěžovatel dostatečně osvětlil své majetkové poměry. Jeho družka není povinna hradit soudní poplatek namísto něho; není v postavení žalobkyně. Stěžovatel považuje postup krajského soudu za "*frapantní šikanu*", neboť se snaží stěžovateli nevyhovět. Napadené usnesení představuje zásah do práva stěžovatele na přístup k soudu.

IV. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[8] Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, čj. 3 As 125/2012 – 43, dostupné na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) a podle jejího obsahu je v ní namítán důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[9] Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. K výše uvedeným vadám tedy Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Zdejší soud přezkoumal napadené usnesení z těchto důvodů a žádné z výše uvedených pochybení v řízení před krajským soudem neshledal.

[10] Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. V případě kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků by docházelo pouze k řetězení problému, které by popíralo smysl samotného řízení a zároveň by neshledlo ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení, jež se obecně uplatňuje ve vztahu k výkonu celé veřejné správy (srov.

rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, čj. 1 Afs 65/2007 – 37, a ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 – 77, oba dostupné na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).

[11] Stěžovatel je přesvědčen, že výzva krajského soudu ke sdělení informací o čistém příjmu jeho družky je excesivní, uložena nad rámec jeho zákonných povinností. Družka stěžovatele není povinna si pro řízení o žalobě stěžovatele opatřit potvrzení o výši čistého příjmu, ani není povinna hradit poplatek za stěžovatele.

[12] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhá s. ř. s. *[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*

[13] Krajský soud nepovažoval prohlášení stěžovatele ohledně jeho majetkových poměrů za dostačující, neboť z něj nebylo zřejmé, z čeho stěžovatel hradí svoje základní životní potřeby. Krajský soud jej proto na základě závazného právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2014, čj. 7 As 209/2014 – 20, vyzval ke sdělení informací o osobách žijících se stěžovatelem ve společné domácnosti a o jejich příjmech. Vzhledem k tomu, že stěžovatel odpověděl, že žije ve společné domácnosti s družkou, z jejíhož příjmu hradí nezbytné náklady, aniž uvedl výši jejího příjmu, vyzval ho krajský soud opětovně ke sdělení tohoto údaje.

[14] Ze znění ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. i z příslušné judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že účastník řízení usilující o osvobození od soudních poplatků je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 – 88). Krajský soud považoval prohlášení stěžovatele o majetku za nedostatečná. Dvakrát proto stěžovatele vyzval k tomu, aby své majetkové poměry objasnil, konkrétně aby uvedl, výši příjmu svojí družky, s níž bydlí ve společné domácnosti a z jejíhož příjmu stěžovatel, dle jím sdělených informací, hradí své životní potřeby.

[15] Tyto údaje Nejvyšší správní soud považuje pro posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků za relevantní. Při prokazování finanční situace fyzických osob je nutno přihlídnout k úpravě zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, který stanoví mechanismus výpočtu životního minima společně posuzovaných osob. Podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) uvedeného zákona se společně pro účely určování životního minima posuzují i osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které prokážou, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby. Nelze tedy považovat za excesivní, pokud i soud při posuzování majetkových poměrů hodnotí souhrn příjmů osob žijících ve společné domácnosti, zvláště pokud žadatel o osvobození od soudních poplatků společné hospodaření sám výslovně potvrdí.

[16] Napadeným usnesením nedošlo k zásahu do práva stěžovatele na přístup k soudu. Poplatková povinnost působí obecně vůči všem navrhovatelům, kteří nejsou dle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, od hrazení soudních poplatků osvobozeni. Žádal-li stěžovatel, aby mu bylo poskytnuto dobrodiní ve formě osvobození od soudních

pokračování

poplatků, bylo dle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. zcela na něm, aby soudu sdělil všechny rozhodné skutečnosti potřebné pro posouzení jeho žádosti. Krajský soud přitom náležitě odůvodnil, proč od stěžovatele předmětné informace vyžadoval; odůvodnil i napadené usnesení, jímž stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Napadené usnesení nevykazuje ani prvky libovůle soudu a odpovídá skutečnostem zjištěným v řízení před krajským soudem (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. I. ÚS 2557/13, nebo nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2003, sp. zn. III. ÚS 694/02, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>).

V. Závěr a náklady řízení

[17] Kasační námitky uplatněné stěžovatelem neshledal Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., který Nejvyšší správní soud provádí z úřední povinnosti, nevyplýval důvod pro zrušení napadeného usnesení krajského soudu. Kasační stížnost stěžovatele byla proto v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. větou poslední zamítnuta.

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2015

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu